

Forventninger til statsbudsjettet

TEKST

Tor Levin Hofgaard

PUBLISERT 5. oktober 2012

Det er tverrpolitisk enighet på Stortinget om behovet for psykologiske lavterskeltilbud i kommunene. Det er den gode nyheten. Og selv om lovverket ikke stiller krav om ansatte psykologer i alle norske kommuner, har Psykologforeningen fått tydelige signaler om at regjeringen ønsker psykologer i kommunene. Senest i møte med helseministeren i våres fikk vi forsikringer om at dersom intensjonen med den nye helse- og omsorgsloven ikke blir fulgt, kan forskriftsfesting av psykologer i kommunen bli aktuelt på et senere tidspunkt. Formålet må være å sikre at kommunene har nødvendig kompetanse til å håndtere sitt ansvar for psykisk helsehjelp i tråd med forsvarlighetskravet.

Det er naturlig at vi har forventninger til årets statsbudsjett når en samlet helsekomité på Stortinget i fjorårets statsbudsjett uttrykte følgende: «For å sikre befolkningen tilgang på nødvendig psykisk helsearbeid og at satsingen på psykologer i kommunale helsetjenester blir styrket, mener komiteen at **regjeringen bør vurdere finansieringsordninger** (vår utheving) for psykologer i kommunen. For voksne bør kommunal egeninnsats, statlig stimulering og egenbetaling vurderes. **Det forutsettes at psykologer er en integrert del av kommunale tjenester** (vår utheving).»

Den dårlige nyheten er at en vurdering i seg selv ikke er noen garanti for at det faktisk kommer nødvendige bevilgninger på bordet. Statlig delfinansiering av de nødvendige psykologstillingene er avgjørende for å sikre befolkningen tilgang til psykologers kompetanse i kommunene. Psykologforeningen har gitt innspill til utredning av en finansieringsordning, og tilbudt en dialog om det videre arbeidet. Men det har så langt vært tyst fra departementet.

Når statsbudsjettet fremlegges, må nødvendigvis tausheten bli brutt, og et svar må komme. Kommunene har mange lovpålagte oppgaver: helsefremming, forebygging, utredning, vurdering, diagnostisering, behandling, habilitering og rehabilitering av psykiske plager. Det er ikke lite ansvar. Hvilke finansielle muskler staten tenker å utstyre kommunene med for at de skal klare dette, regner vi nå med at vi får se. Uten finanspakke vil samhandlingsreformen for psykisk helse være helt i det blå.

Finansieringsløsningen for psykologer i kommunene må etter vårt syn først og fremst være bærekraftig. Den må videre stimulere til bredden av aktivitet som er ønsket fra psykologene i 1.-linjen. For å være robust mener vi finansieringen må være både kommunalfinansiert og trygdefinansiert, og bestå av direkte tilskudd til drift fra

kommunene, aktivitetsbaserte tilskudd fra trygden, og en viss egenbetling fra brukerne. Bare da kan vi være trygge på at psykologtjenesten bli et varig tilbud i kommunene.

Helt sentralt i en slik modell med takstbasert finansiering for kommunepsykologer vil det være at den aktivitetsbaserte finansieringen fra trygden sikrer at psykologene kan jobbe så fleksibelt som de bør gjøre i 1.-linjen. I de siste tre års pilotprosjekter har vi nemlig sett at psykologene jobber variert: De veileder, kurser, diagnostiserer, utreder og behandler. Aktuelle arenaer er skoler, barnehager, eldrecentre, kommuneledelse og kriseteam – og kommunepsykologene jobber også klinisk, med pårørende, med venner, familier og individuelt, samt at de følger opp pasienter som har vært i spesialisthelsetjenesten.

Å vedta en aktivitetsbasert finansiering som fungerer stimulerende for så varierte arbeidsoppgaver, er en utfordring. Regjeringen kan ikke ha et økonomisystem ferdigutredet i statsbudsjettet for 2013. Imidlertid er det vår klare forventning at den uttrykker en intensjon og bevilger penger til å arbeide frem en robust og rekrutteringssterk finansieringsordning, og at utformingen skjer i samarbeid med både fagfeltet og med Norsk Psykologforening. Systemet må ivareta nettopp den muligheten pilotprosjektene har vist er det beste for pasientene.

Både befolkningen, som fortjener gode tjenester, og vi psykologer, som skal gi tilbudet, har med andre ord grunn til å imøtese statsbudsjettet med spenning.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 49, nummer 10, 2012, side 1017

TEKST

Tor Levin Hofgaard, president i Norsk psykologforening